Lieta Nr.A420308313
SKA-424/2016

S P R I E D U M S

Rīgā 2016.gada 10.novembrī

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesnese R.Vīduša
tiesnese V.Krūmiņa
tiesnese I.Skultāne

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „Postech" pieteikumu par Valsts policijas iepirkuma komisijas 2012.gada 2.novembra lēmuma atzīšanu par prettiesisku un zaudējumu un personiskā kaitējuma atlīdzināšanu, sakarā ar SIA „Postech" kasācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 24.jūlija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts policija (turpmāk – pasūtītāja) saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 8.[1]pantu rīkoja publisko iepirkumu alkometru iegādei, un tās iepirkuma komisija ar 2012.gada 2.novembra lēmumu atzina pieteicējas SIA „Postech" piedāvāto preci par neatbilstošu tehniskās specifikācijas 1. un 5.punkta prasībām.

[2] Administratīvā rajona tiesa ar 2015.gada 24.jūlija spriedumu noraidīja pieteicējas pieteikumu par minētā lēmuma atzīšanu par prettiesisku un zaudējumu un personiskā kaitējuma atlīdzināšanu. Spriedumā norādīti turpmāk minētie apsvērumi.

[2.1] Saskaņā ar iepirkuma tehniskās specifikācijas 5.punktu mērījuma analīzes laiks nedrīkst pārsniegt 30 sekundes.

Pasūtītāja, pārbaudot pieteicējas iesniegto preču paraugu, konstatēja, ka mērījuma analīzes laiks pārsniedz nolikumā prasīto un pie lielākas alkohola koncentrācijas ir lielāks.

Mērierīces tipa apstiprinājuma sertifikāts nevar apliecināt mērījuma cikla laiku, jo šādas prasības nav tiesību normās, kuru ievērošanu sertifikāts apliecina. Ražotāja instrukcijā sniegtā informācija par mērījuma laiku nav pilnīga un precīza. Vēstule, kuru pieteicēja iesniegusi kā ražotāja sastādītu un kurā skaidrots, kā saprotama instrukcija, nav uzskatāma par autentisku, jo tā būtiski atšķiras no citām ražotāja vēstulēm, kas atrodas lietā. Tādējādi novērtēšanai faktiski paliek pasūtītājas lēmums un eksperta atzinums, ka mērījuma laiks pārsniedz 30 sekundes, un ražotāja vēstule, kurā norādīts, ka analīzes laiks neatkarīgi no alkohola koncentrācijas nepārsniedz 30 sekundes.

Augstāka ticamība piešķirama pasūtītājas dokumentos norādītajai informācijai. Tiesas rīcībā nav ziņu, kas varētu kalpot par pamatu pasūtītājas norādītās informācijas apšaubīšanai.

[2.2] Tehniskās specifikācijas 1.punkts noteic, ka alkometram jāatbilst Ministru kabineta 2005.gada 20.decembra noteikumu Nr.977 „Prasības mēraparātiem, ar kuriem nosaka alkohola koncentrāciju personas izelpotajā gaisā" (turpmāk – noteikumi Nr.977) prasībām. Noteikumu 18.punkts noteic, ka alkometra mērījuma rezultāti ir nolasāmi uz alkometra displeja vismaz 15 minūtes pēc mērījuma veikšanas. Lietā nav strīda, ka testētajam alkometram mērījuma rezultāts uz displeja redzams 3–4 sekundes, taču pieteicēja uzskata, ka alkometrs prasībām atbilst, jo rezultātu 15 minūšu laikā var atsaukt uz displeja no ierīces atmiņas.

Noteikumu 18.punkts saprotams tādējādi, ka mērījuma rezultātam ir jāsaglabājas uz displeja, nevis ir jānodrošina piekļuve mērījuma rezultātam ierīces atmiņā. Ja norma runātu par piekļuvi mērījuma rezultātam ierīces atmiņā, nebūtu vajadzības norādīt uz 15 minūšu laika periodu, kurā rezultātam jābūt nolasāmam. Šāda prasības interpretācija atbilst arī pasūtītājas objektīvajai gribai un vajadzībai nodrošināt to, lai personai nerastos šaubas, ka konkrētais mērījums ir tieši konkrētajā brīdī veiktais mērījums.

Nav strīda par to, ka tipa apliecinājuma sertifikāts alkometram izdots pamatoti, ierīci var izmantot un piedāvāt Latvijā, un rezultāti būs ļoti precīzi, taču alkometrs neatbilst Valsts policijas specifiskajām prasībām.

[2.3] Iepirkuma komisijai nav liegts testēt iepērkamo preci, un nav liegts pieaicināt un uzklausīt lietpratēju viedokli. Iepirkuma komisija pieaicināja Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes Prevencijas pārvaldes Satiksmes uzraudzības biroja Organizatoriski analītiskās nodaļas vecāko speciālistu /pers. A/. Minēto personu nevar uzskatīt par ekspertu Administratīvā procesa likuma izpratnē. Nav šaubu, ka iepirkuma komisija izvēlējusies atbilstošu lietpratēju, ņemot vērā viņa profesionālās zināšanas un darba pieredzi.

[2.4] Tā kā lēmums ir tiesisks, nav pamata piešķirt pieteicējai atlīdzinājumu.

[3] Pieteicēja par tiesas spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību, norādot tajā turpmāk minētos apsvērumus.

[3.1] Alkometram izsniegtais tipa apliecinājuma sertifikāts apstiprina, ka alkometrs atbilst noteikumu Nr.977 18.punktam. No noteikumu Nr.977 18.punkta izriet, ka jābūt iespējai nolasīt mērījumu uz ierīces displeja vismaz 15 minūtes, bet nav noteikts, ka mērījumam uz displeja jāparādās nepārtraukti 15 minūtes. Arī no tehniskās specifikācijas neizriet šāda prasība.

[3.2] Spriedums ir pretrunīgs. Lai arī tiesa atzinusi, ka ražotāja instrukcija attiecībā uz mērījuma cikla laiku nav pietiekami pilnīga un precīza, tā vienlaikus atzinusi, ka alkometra analīzes laiks aukstā laikā pārsniedz nolikumā prasīto.

[3.3] No eksperta atzinuma nav konstatējams, kura persona pārbaudījusi alkometru, tajā nav norādīti fiksētie rezultāti, kā arī no atzinuma neizriet pats pārbaudes fakts, ievērojot atzinumā norādīto, ka secinājumi izdarīti, izvērtējot iesniegtos tehniskos piedāvājumus. Policija nav iesniegusi pierādījumus tam, ka iestādē notikusi alkometru pārbaude un ka tās laikā ir ievērota ražotāja instrukcija alkometra ekspluatācijai. Turklāt alkometru ekspertīzi ir tiesīgs veikt vienīgi speciālists alkometru verificēšanas un metroloģiskās kontroles jomā.

[3.4] Tiesa nav informējusi pieteicēju par šaubām sakarā ar ražotāja vēstules autentiskumu, nav ļāvusi par to izteikties un iesniegt pierādījumus.

[3.5] Tiesa nav ņēmusi vērā, ka lietā ir pierādījumi, kuru autentiskumu tiesa nav apšaubījusi, proti, ražotāja vēstule, kurā norādīts, ka mērīšanas cikla laiks nepārsniedz 30 sekundes neatkarīgi no alkohola koncentrācijas, un alkometra tipa apstiprinājuma sertifikāts.

[4] Pasūtītāja paskaidrojumos kasācijas sūdzību neatzīst.

Motīvu daļa

[5] Tehniskās specifikācijas 1.punkts noteic, ka mērierīcei jāatbilst noteikumu Nr.977 prasībām. Noteikumu Nr.977 pielikuma 18.punkts noteic, ka alkometra mērījuma rezultātiem jābūt nolasāmiem uz alkometra displeja vismaz 15 minūtes.

Pieteicēja kasācijas sūdzībā norāda, ka normā nav noteikts, ka rezultātiem 15 minūtes jāsaglabājas uz displeja, un normai atbilst arī tāds alkometrs, kura mērījuma rezultātu var atsaukt uz displeja no ierīces atmiņas.

Tiesa spriedumā faktiski nonākusi pie divējādiem secinājumiem par šīs normas saturu. Tiesa secinājusi, ka noteikumu Nr.977 pielikuma 18.punkts izvirza prasību, ka mērījuma rezultāts 15 minūtes saglabājas uz ierīces displeja un ka šāda prasība arī atbilstu policijas vajadzībām. Vienlaikus tiesa atzinusi, ka alkometram pamatoti izdots tipa apliecinājuma sertifikāts. Neapšaubot sertifikāta pamatotību, būtībā ir akceptēta arī tāda noteikumu Nr.977 pielikuma 18.punkta interpretācija, saskaņā ar kuru normai atbilst tāds alkometrs, uz kura displeja mērījuma rezultāti nesaglabājas 15 minūtes, bet ir atsaucami uz displeja no ierīces atmiņas.

[6] No normas gramatiskā formulējuma neizriet prasība pēc mērījuma rezultāta nepārtrauktas saglabāšanās uz displeja.

Prasība, lai mērījuma rezultāts būtu nolasāms uz ierīces displeja vismaz 15 minūtes, varētu būt pamatota gan ar iespējamiem uz vietas izteiktiem pārbaudāmās personas iebildumiem, gan ar to, ka pēc šā laika veicama atkārtota transportlīdzekļa vadītāja pārbaude saskaņā ar Ministru kabineta 2005.gada 11.janvāra noteikumu Nr.15 „Kārtība, kādā nosakāma alkohola koncentrācija asinīs un izelpotajā gaisā un konstatējams narkotisko vai citu apreibinošo vielu iespaids" 6.punktu (atbilstoši 7.punktam otro mērījumu neveic, ja pirmajā mērījumā konstatēts, ka alkohola koncentrācija ir mazāka par pieļaujamo).

Lai novērstu personas tūlītēji izteiktās šaubas par mērījuma patiesumu vai lai izvērtētu nepieciešamību pēc otrā mērījuma un pamatotu pārbaudāmajai personai, ka šāds mērījums ir nepieciešams, sākotnējam mērījumam nav obligāti nepārtraukti jābūt redzamam uz displeja. Norma sasniedz mērķi gan tad, ja mērījuma rezultāts saglabājas uz displeja, gan tad, ja tas uz displeja tiek atsaukts no ierīces atmiņas, ja vien to ir iespējams sasaistīt ar laiku, kad veikts konkrētais mērījums.

[7] Tiesa, pārbaudot, vai piedāvājums atbilst tehniskās specifikācijas 1.punktam, nepamatoti nav ņēmusi vērā noteikumu Nr.977 pielikuma 18.punkta saturu pilnībā un normas tvērumu sašaurinājusi atbilstoši pasūtītājas vajadzībām konkrētajā iepirkumā. Ja pasūtītāja nolikumā vispārīgi prasa, lai prece atbilstu tiesību normā (normatīvajā aktā) ietvertām prasībām, taču tai patiesībā ir salīdzinoši specifiskākas vai konkrētākas vajadzības, tad tam jāatspoguļojas nolikuma tekstā.

Tomēr minētais nav novedis pie nepareiza lietas izskatīšanas rezultāta kopumā.

[8] Pārbaudot tiesas spriedumu attiecībā uz piedāvājuma atbilstību tehniskās specifikācijas 5.punktam kopsakarā ar kasācijas sūdzības argumentiem, Augstākajai tiesai nerodas šaubas par sprieduma tiesiskumu.

Tas, ka tiesa pretrunīgi vērtējusi alkometra instrukcijas tekstu, nav ietekmējis lietas iznākumu, jo uz šo novērtējumu nav balstīts galīgais secinājums par alkometra neatbilstību nolikumam.

Pretēji kasācijas sūdzībā norādītajam, tiesai, secinot, ka kāds pierādījums nav ticams (ražotāja vēstule nav autentiska), nav no objektīvās izmeklēšanas principa vai procesuālā taisnīguma principa izrietoša pienākuma dot pieteicējai iespēju sniegt papildu paskaidrojumus vai iesniegt citus pierādījumus.

Spriedumā ir sniegts vērtējums tiem pierādījumiem, kuru autentiskumu tiesa nav apšaubījusi, proti, ražotāja vēstulei un tipa apliecinājuma sertifikātam (*sk. sprieduma 15.punktu*).

Nav pamata uzskatīt, ka alkometra ekspertīzi iepirkumā varēja veikt tikai verificēšanas un metroloģiskās kontroles jomā specializējusies persona. Būtiski ir tas, vai pieaicinātā persona kā lietpratēja varēja sniegt ziņas par preci, kas iepirkuma komisijai ļauj objektīvi izvērtēt preces atbilstību tās vajadzībām, kas formulētas nolikumā prasību veidā.

Iesniegtajā atzinumā ir norādīts, kas ir veicis alkometra pārbaudi, kā arī ir norādīts uz pašu alkometra pārbaudes veikšanas faktu (*sk. atzinuma pirmo un sesto rindkopu*).

Tiesa nekonstatēja, un pieteicēja arī šobrīd nenorāda uz apstākļiem, kas liktu apšaubīt iestādes secinājumus par faktisko mērījumu analīzes laiku vai to, ka alkometrs pārbaudīts atbilstoši paredzētajai lietošanas kārtībai. Ražotāja instrukcijas un apliecinājumi apstākļos, kad pasūtītājs norāda uz preces faktisku neatbilstību testēšanas rezultātā, nav pietiekams pamats pasūtītāja secinājumu par preces faktiskajām īpašībām apšaubīšanai. Lai pārbaudītu secinājuma pareizību par preces faktisko neatbilstību, var tikt nozīmēta neatkarīga ekspertīze, taču šajā gadījumā pieteicēja neiesniedza tiesā preču paraugu šādas ekspertīzes veikšanai.

[9] Ja piedāvājums neatbilst kaut vienai nolikuma prasībai, pasūtītāja lēmums par piedāvājuma turpmāku nevērtēšanu kopumā ir pamatots. Tā kā šajā gadījumā pasūtītājas lēmums pamatots ar piedāvājuma neatbilstību tehniskās specifikācijas 1. un 5.punktam, tiesas kļūda izvērtējumā par atbilstību vienai no šīm prasībām nevar ietekmēt secinājumu par pasūtītāja lēmuma tiesiskumu kopumā.

Tādēļ rajona tiesas spriedums atstājams negrozīts, bet pieteicējas kasācijas sūdzība noraidāma.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta 1.punktu un 351.pantu, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

Atstāt negrozītu Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 24.jūlija spriedumu un SIA „Postech" kasācijas sūdzību noraidīt.
Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese	R.Vīduša
Tiesnese	V.Krūmiņa
Tiesnese	I.Skultāne